

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Исозода Файзиддин Исо дар мавзуи «Ҷавобгарии ҷинояти барои ғайриқонунӣ ба даст овардани иттилоот: проблемаҳои назариявӣ ва амалӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.8 – Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ

Рушди босуръати технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ электронӣ, таҳаввулоти босуръати дастрасии ғайриқонунӣ ба иттилоотро ба вуҷуд оварда, зарурати таваҷҷуҳи ҷиддиро ба ин самт аз ҷониби мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва ҷомеаи илмӣ тақозо менамояд.

Вобаста ба масъалаи мазкур 4-уми июли соли 2023, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ҷаласаи шурои сарони давлатҳои аъзои Созмони ҳамкории Шанхай, аз таҳдидҳои афзояндаи ин ҷиноят ба амнияти минтақа ва ҷаҳон ёдовар шуданд. Аз ин ҷо зарурати омӯзиши вазъи танзими қонунгузори таркиби ҷинояти мазкур ва ҷавобгарӣ барои содирнамоии он, такмил додани амалияи дахлдори ҳуқуқтатбиқнамоӣ, баланд бардоштани фаъолияти мақомоти давлатӣ зарур мебошад. Банобар ин, татбиқи меъёрҳои ҳуқуқии ҷиноятӣ он вақт дуруст ҳисобида мешавад, ки агар аломатҳои таркиби ҷинояте, ки дар моддаҳои қисми махсуси КҶ ҚТ пешбинӣ шудаанд, бо аломатҳои кирдори воқеае, ки шахс содир кардааст, пурра мувофиқ оянд.

Дар ҷараёни таҳқиқот муаллиф методҳои диалектикӣ, инчунин барои ҳалли вазифаҳои гузошташуда бо истифода аз равишҳо ва усулҳои институтсионалӣ, расмӣ-ҳуқуқӣ, расмӣ-мантиқӣ, муқоисавӣ-ҳуқуқӣ, омӯрӣ ва дигар методҳои умумӣ ва махсуси илмӣ, ки аз ҷониби илм таҳия ва дар амалия санҷидашудаанд, истифода намудааст. Методҳои умумӣ-илмӣ имкон додааст, ки омӯзиши нақши технологияҳои иттилоотӣ-

коммуникатсионӣ дар рушди ҷомеа ва таъсири онҳо ба ҷомеаи муосир, истифодаи бемавриди онҳо дар шароити ҷаҳонишавӣ чӣ паёмадҳо дорад.

Албатта, дар ин самт ҷанбаҳои омӯхтанашуда зиёданд, буданд, ки муаллиф омӯзиши муфасссали қонунгузориҳои ҷинойтӣ ва таъмини амнияти иттилоотиро ба роҳ мондааст. Воқеан ҳам дар шароити ҷаҳонишавӣ бояд дар бораи ин кирдори ба ҷамъият хавфнок ва хатари онҳо барои ҷомеа, таснифи онҳо, ҳамкориҳои байналмилалӣ дар ин самт андеша кард.

Аз мазмуни автореферати таҳқиқоти диссертатсионии анҷомдодаи Исозода Файзиддин Исо маълум мегардад, ки паҳлуҳои гуногуни масъалаҳои мавзӯи болозикр ба риштаи таҳлил кашида шуда, дар замони Истиқлоли давлатӣ аввалин тадқиқоти ватанӣ бо забони давлатӣ мебошад, ки масъалаҳои назариявӣ ва амалии ҳуқуқи ҷинойтӣ ба ғайриқонунӣ ба даст овардани иттилоотро дар бар гирифта, барои ҳуқуқшиносон, коршиносон (экспертон), кормандони амалия аз аҳаммият ҳолӣ нест. Дар автореферати диссертатсия зикр гардидааст, ки баъди дастрасӣ ба шабакаи ҷаҳонии интернет ва компютеркунонии босуръати мамлакат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, тибқи маълумотҳои Сармаркази таҳлилий-иттилоотии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон аввалин ҷинойт дар самти таҳқиқшаванда дар намуди тағйири иттилоот дар система ё шабакаи компютерӣ, соли 2008 ба қайд гирифта шудааст.

Ҳамин тавр, дар автореферати диссертатсия мубрамии мавзӯи таҳқиқот асоснок карда шуда, дараҷаи омӯзиши мавзӯи таҳқиқот, объект ва предмети мавзӯи таҳқиқот, мақсад ва вазифҳои он, асосҳои методологӣ ва назариявии таҳқиқот, наwgонии илмӣ ва нуктаҳои илмӣ ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳаммияти назариявӣ ва амалии диссертатсия муайян карда шуда, оид ба саҳми шахсии доwtалаб, тасвиби натиҷаҳои таҳқиқот, сохтор ва ҳаҷми диссертатсия ба таври зарурӣ пешбинӣ гардидааст. Хулоса ва тавсияҳои дар таҳқиқот пешбинишуда, боэътимод ва аз ҷиҳати илмӣ асоснок мебошанд.

Аҳаммияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот дар он ифода мегардад, ки хулосаҳои назариявиро, ки дар натиҷаи таълифи таҳқиқоти диссертатсионӣ ба даст оварда шудаанд, метавон дар омӯзиши минбаъдаи масъалаҳои назариявӣ ва амалии ин ҷинойт дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар давлатҳои хориҷӣ истифода бурд. Натиҷаҳои таҳқиқот дар фаъолияти қонунгузорӣ ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқ (Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон) ва судҳо метавонанд истифода карда шаванд.

Доир ба мавзӯи диссертатсия ва моҳияти он унвонҷӯ 12 мақолаи илмӣ, аз ҷумла, 3 мақола дар нашрияҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, 9 мақола дар нашрияҳои дигар, ба таъби расонидааст.

Мазмуну мухтавои автореферати мазкур асоснок мебошад, ки муаллиф то ҳадди зарурӣ масъалаҳои дар наздаш гузошташударо ҳал намудааст, вале новобаста ба ин, баъзе масъалаҳое дар ин самт ҳамоно боқӣ мондаанд, ки таҳлилу баррасии алоҳидаро талаб менамоянд. Ҷунонҷӣ дар банди 13 хулосаи дар автореферат овардашуда қайд шудааст, ки тарафи субъективии ғайриқонунӣ ба даст овардани иттилооти компютерӣ гуноҳ дар шакли қасди бевоситаро ташкил медиҳад. Аммо аз таҳлили қисмати хулоса ва тавсияҳои автореферати мазкур бармеояд, ки вобаста ба ин масъала муаллиф андешаҳои худро асоснок накардааст. Шояд масъалаи мазкур дар доираи таҳқиқоти диссертатсионӣ мавриди баррасӣ қарор гирифта бошад, бинобар ин, пешниҳод менамоем, ки муаллиф андешаҳои худро ҳангоми дифои рисолаи илмӣ ироа намояд.

Гуфтаҳои болозикр ба мазмуну моҳияти диссертатсияи муаллиф костагӣ ва духурагиро ба миён наоварда, баръакс мавқеи муаллифро

ҳангоми ҳалли масъалаҳои гуногун дар алоҳидагӣ нишон медиҳанд, ки ин яке аз бартариятҳо дар раванди кори илмӣ маҳсуб мешавад.

Таҳлили автореферати мазкур аз он шаҳодат медиҳад, ки таҳқиқоти диссертатсионии Исозода Ф.И. дар шароити имрӯза муҳим ва зарурӣ арзёбӣ гардида, аз тарафи муаллиф мустақилона таълиф гардида, дорои ягонагии дохилӣ, натиҷа ва нуктаҳои нави илмӣ мебошад. Таҳқиқоти мазкур саҳми шахсии муаллифро дар соҳаи илм нишон медиҳад ва муаллифи рисола Исозода Ф.И. сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 5.5.8 - Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷроӣ ҷазоӣ ҷиноятӣ мебошад.

Тақриздиханда:

декани факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи
Славянии Россия ва Тоҷикистон,
доктори илмҳои ҳуқуқ, профессор

Ҳамроев Ш.С.

Суроғаи муқарриз: Телефон: (+992 37) 227-53-37

Email: shuxrat-hamro62@mail.ru

ш. Душанбе, кӯчаи Мирзо Турсунзода, 30

Имзои Ш.С. Ҳамроевро тасдиқ мекунам:

Сардори Раёсати кадрҳои Донишгоҳи

Славянии Россия ва Тоҷикистон

Исмоилова М.Н.

«17» январь 2026 с.

Суроға: 734000, Ҷумҳурии Тоҷикистон,

Донишгоҳи Славянии Россия ва Тоҷикистон,

ш. Душанбе, кӯчаи М. Турсунзода, 30;

Тел: (+992) 37 221-35-50; p.rektora@mail.ru; <https://www.rtsu.tj>.